

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Margit Emberg
psyhholoog.noustaja@gmail.com

Teie 31.08.2026

Meie 15.09.2026 nr 2.2-9/26/3371-2

Eesti Psühholoogide Liit

Vastus selgitustaotlusele

Andmekaitse Inspeksioon (AKI) sai Teie pöördumise küsimuses, kuidas käsitleda olukorda, kus kutse taotlejale on tehtud otsus kutset mitte anda ning taotleja teatab hiljem, et on kutseeksami ilma teiste osapoolte, sealhulgas hindamiskomisjoni liikmete, teadmise ja nõusolekuta salvestanud. Taotleja soovib nüüd, et kutsekomisjon võtaks tema tehtud salvestise arvesse hindamistulemuste uuesti läbivaatamisel.

Vastan küsimustele esitamise järjekorras.

1. Kuidas tuleb kohaldatavate õigusaktide alusel hinnata olukorda, kus kutse taotleja on kutseeksami salvestanud ilma hindamiskomisjoni liikmete eelneva teadmise või nõusolekuta?

Inimeste kõne lindistamine on isikuandmete töötlemine. Isikuandmete töötlemine on õiguspärane üksnes juhul, kui selleks on olemas õiguslik alus ning töötlemisel on määratletud eesmärk. Isikuandmete kaitse üldmäärus (IKÜM) näeb isikuandmete töötlemiseks ette [õiguslikud alused](#).

IKÜM ei kohaldu siiski isikuandmete töötlemisele, mida füüsiline isik teeb üksnes isiklikuks otstarbeks. Küll aga isiklikul otstarbel töötlemise puhul tuleb arvestada, et see ei tähenda, et isikuandmeid võib töödelda hiljem isiklikust otstarbest erineval eesmärgil. Sellisel juhul on vajalik jällegi õiguslik alus, mis seda toetab. Kutse taotleja osaleb eksamil üldjuhul füüsilise isikuna ning seetõttu ei saa isikliku otstarbe erandi kohaldumist ainuüksi selle asjaolu tõttu välistada. Samas sõltub erandi kohaldumine konkreetsetest asjaoludest, sealhulgas salvestise tegemise eesmärgist ning selle hilisemast kasutamisest.

Samas tuleb arvestada, et teiste salaja ehk teavitamata lindistamine ei ole kuidagi kooskõlas hea tavaga, vaatamata et isikliku otstarbe erandi puhul IKÜM ei kohaldu. Seega oluline on, kas ja millisel õiguslikul alusel ja eesmärgil on lindistatud ning sellest sõltuvalt, kas töötlemine võis olla õiguspärane.

2. Kuidas käsitleda olukorda, kus taotleja soovib kasutada ilma teiste osapoolte teadmise või nõusolekuta tehtud kutseeksami salvestist tõendina hindamistulemuste vaidlustamisel?

Siinsel juhul tuleb eristada kahte olukorda: hindamise tulemuste vaidlustamine ning isikuandmeid sisaldava lindistuse tõendina kasutamine. Esimese puhul puudub AKI-l pädevus selgitusi anda. Mis puudutab lindistuse tõendina kasutamist, sõltub see õiguslikust alusest ja selle põhjendatusest. Näiteks õigusnõude koostamiseks on teatud juhtudel võimalik isikuandmeid töödelda õigustatud huvi alusel, kuid see eeldab põhjendatud [õigustatud huvi](#) analüüsi.

3. Kas ja millisel viisil oleks võimalik kutsedokumentidesse sätestada kutseeksami lindistamist piiravad või keelavad tingimused?

Kui kutseeksami salvestamist soovitakse piirata või keelata, võiks see olla selgelt ette nähtud kutse andmise korras või muudes kutseeksamit reguleerivates dokumentides. Osalejaid tuleks sellistest tingimustest enne eksami toimumist üheselt teavitada. Samamoodi ka sellest, mis saab olukorras, kus keeldu rikutakse. Seejuures tuleb arvestada, et kutseeksamite läbiviimist võivad reguleerida lisaks andmekaitseõuetele ka muud õigusaktid ja valdkondlikud reeglid. AKI pädevus piirdub küsimuse hindamisega isikuandmete kaitse aspektist ning inspeksioon ei saa anda hinnangut konkreetse kutseeksami korra või selles sisalduvate tingimuste õiguspärasusele tervikuna.

4. Kuidas tuleks olukorras, kus kutse andmise korda reguleerivad dokumendid ei käsitle kutseeksami salvestamist, hinnata kutse taotleja õigusi ja kohustusi seoses kutseeksami salvestamise ning salvestise kasutamisega?

Kui kutse andmise korda reguleerivad dokumendid küsimust ei käsitle, ei tähenda see iseenesest, et salvestamine oleks lubatud või keelatud. Sellisel juhul tuleb salvestamise ja salvestise kasutamise õiguspärasust hinnata eelnevalt selgitatud põhimõtetest lähtuvalt ning konkreetse juhtumi asjaolusid arvestades.

5. Kuidas tuleks käsitleda olukorda, kus kutse taotleja on ilma teiste osapoolte teadmise või nõusolekuta salvestanud kutseeksami ning kutsekomisjon saab hiljem kolmandalt isikult teavet, et taotleja on salvestist jaganud teistele isikutele?

Sellisel juhul on isikuandmete kaitse vaates andmetöötaja ehk taotleja töödelnud taas isikuandmeid, milleks peab olema õiguslik alus ja eesmärk. Viimaste puudumisel võib olla tegemist ebaseadusliku isikuandmete töötlemisega, mille puhul võib andmesubjekt ehk see, kelle isikuandmeid töötlemine puudutas, nõuda selgitusi ja vajadusel esitada kaebuse. Samas tuleb lindistamise ja levitamise puhul arvestada ka võimaliku isiklikul otstarbel töötlemisega, mis üldjuhul ei tähenda et seda võib õigusliku aluseta jagada, kuid teatud juhtudel võib see minna isikliku otstarbe erandi alla, näiteks piiratud või koduses ringis jagamise puhul. Teiselt poolt levitamine ei pruugi alati piirduda vaid isikuandmete kaitse riivega, vaid võib rikkuda näiteks konfidentsiaalsuskohustust. See sõltub aga, millisena kutse andmisega seotud eri normid ja vastav kord kogu protsessi ja kaasnevat reguleerib.

Loodan, et selgitustest on abi.

Lugupidamisega

Gunnar Gabriel Einlo
Jurist
peadirektori volitusel